

ВИСНОВОК

щодо проектів законів про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо виплати судді місцевого суду спеціальної доплати (реєстр. № 12244 від 25 листопада 2024 року), (реєстр. № 12244-1 від 10 грудня 2024 року)

За дорученнями Голови Верховної Ради України від 26 листопада 2024 року та 11 грудня 2024 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 12 грудня 2024 року (протокол № 177) проект Закону про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо виплати судді місцевого суду спеціальної доплати (реєстр. № 12244 від 25 листопада 2024 року), поданий народним депутатом України Павлішем П.В. (далі – Законопроект за реєстр. № 12244), а також альтернативний проект Закону про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо виплати судді місцевого суду спеціальної доплати (реєстр. № 12244-1 від 10 грудня 2024 року), поданий народним депутатом України Масловим Д.В. та іншими народними депутатами України (далі – Законопроект за реєстр. № 12244-1).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту за реєстр. № 12244 його метою є забезпечення виплати судді місцевого суду спеціальної доплати, передбаченої статтею 41 Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік».

Для досягнення зазначеної мети автором Законопроекту за реєстр. № 12244 пропонується доповнити розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) новим пунктом 63, яким встановити на період до припинення або скасування воєнного стану в Україні спеціальну доплату судді місцевого суду у розмірі 5 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді. Крім того, цим Законопроектом передбачається, що зазначена спеціальна доплата є тимчасовою, не вважається складовою суддівської винагороди судді, не застосовується для цілей перерахунку раніше призначеного щомісячного довічного грошового утримання та не впливає на нього.

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту за реєстр. № 12244-1 його метою є забезпечення виплати судді місцевого суду спеціальної доплати,

передбаченої статтею 41 Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік», а також інших спеціальних доплат, пов'язаних із понаднормовим навантаженням та здійсненням правосуддя на територіях активних бойових дій чи територіях можливих бойових дій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Для досягнення зазначеної мети авторами Законопроекту за реєстр. № 12244-1 пропонується доповнити розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» новими пунктами 63-66, якими, зокрема, встановити, що у 2025 році:

- всім суддям місцевих судів щомісячно виплачується спеціальна доплата у розмірі 5 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді;

- судді місцевого суду щомісячно виплачується спеціальна доплата у розмірі 5 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді, якщо такий суддя здійснює правосуддя у місцевому суді, в якому середня кількість днів, необхідних для розгляду справ і матеріалів, що надійшли у попередньому звітному кварталі, перевищує середній показник по Україні, визначений Державною судовою адміністрацією України;

- судді щомісячно виплачується спеціальна доплата у розмірі 10 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді – якщо такий суддя здійснює правосуддя у суді, що розташований на територіях активних бойових дій для яких не визначена дата завершення бойових дій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку;

- судді щомісячно виплачується спеціальна доплата у розмірі 5 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді – якщо такий суддя здійснює правосуддя у суді, що розташований на територіях можливих бойових дій для яких не визначена дата припинення можливості бойових дій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Крім того, Законопроектом за реєстр. № 12244-1 передбачається, що зазначені спеціальні доплати є тимчасовими, не вважаються складовими суддівської винагороди, не застосовуються для цілей перерахунку раніше призначеного щомісячного довічного грошового утримання та не впливають на нього.

Розглядаючи законопроекти, Комітет з питань правової політики виходить з такого.

Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. В Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (стаття 1, частини перша, друга статті 8, частина третя статті 22 Основного Закону України).

Згідно зі статтею 130 Конституції України держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів. У Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на утримання судів з урахуванням пропозицій Вищої ради правосуддя. Розмір винагороди судді встановлюється законом про судоустрій.

Статтею 41 Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» встановлено, що у 2025 році у випадках, передбачених Законом України «Про судоустрій і статус суддів», судді місцевого суду в межах коштів, передбачених у кошторисі на суддівську винагороду, щомісяця виплачується спеціальна доплата у розмірі п'яти прожиткових мінімумів для працездатних осіб, що застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді. Така спеціальна доплата є тимчасовою, не вважається складовою суддівської винагороди судді, не застосовується для цілей перерахунку раніше призначеного щомісячного довічного грошового утримання та не впливає на нього.

Відповідно до статті 146, частин першої-другої статті 148 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» передбачено, що держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів відповідно до Конституції України. Забезпечення функціонування судової влади передбачає окреме визначення у Державному бюджеті України видатків на утримання судів не нижче рівня, що забезпечує можливість повного і незалежного здійснення правосуддя відповідно до закону; законодавче гарантування повного і своєчасного фінансування судів; гарантування достатнього рівня соціального забезпечення суддів. Видатки на утримання судів визначаються з урахуванням пропозицій Вищої ради правосуддя. Фінансування всіх судів в Україні здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. Видатки загального фонду Державного бюджету України на утримання судів належать до захищених статей видатків Державного бюджету України.

Згідно з частинами першою-другою статті 135 Закону суддівська винагорода регулюється цим Законом та не може визначатися іншими нормативно-правовими актами. Суддівська винагорода виплачується судді з дня зарахування його до штату відповідного суду, якщо інше не встановлено цим Законом. Суддівська винагорода складається з посадового окладу та доплат за вислугу років; перебування на адміністративній посаді в суді; науковий ступінь; роботу, що передбачає доступ до державної таємниці.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило низку зауважень та пропозицій до обох законопроектів.

Офіс підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу зазначив, що правовідносини, які плануються врегулювати законопроектом, не регулюються правом ЄС та Угодою про асоціацію з ЄС.

Виключно законами України визначаються судоустрій та статус суддів (пункт 14 частини першої статті 92 Конституції України).

Прийняття законів належить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

Врахувавши вищевикладене та обговоривши законопроекти, відповідно до статей 93, 110, 111, 114 Регламенту Верховної Ради України Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проекти законів про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо виплати судді місцевого суду спеціальної доплати (реєстр. № 12244 від 25 листопада 2024 року), поданий народним депутатом України Павлішем П.В., та про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо виплати судді місцевого суду спеціальної доплати (реєстр. № 12244-1 від 10 грудня 2024 року), поданий народним депутатом України Масловим Д.В. та іншими народними депутатами України, і за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу проект Закону за реєстр. № 12244-1, зв'язку з чим проект Закону за реєстр. № 12244 відхилити.

2. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити члена Комітету Демченка С.О.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

